

VASYLYK Oksana Borysivna,

Candidate of Philological Sciences, Lecturer at the Department of Ukrainian and foreign languages
Uman National University of Horticulture
e-mail: ovasilik@mail.ru

MICROTOPYNOMY OF UMAN IN UKRAINIAN LANGUAGE MANUSCRIPTS

Abstract. Introduction. *The research of the system of microtoponyms of the historical Uman is the matter of academic interest, as regional proper names contain information about the peculiarities of the object named, historical era, ethnos, language and living conditions of local population.*

Purpose. *The analysis of history of microtoponym «Turok».*

Results. *The creation of onym which denotes Uman suburb is associated with preregular period of the town (the one before approving of the regular plan of construction).*

Historians and ethnographers adhere to the hypothesis about the derivation of the name from the ethnonym «turok». During the research it was found out, that the motivational base of the nomen «Turok» is not an ethnonym, which is confirmed by the stress and category of number.

The analysis of scientific literature shows that there exist many names of Ukrainian geographical objects with 'tur-' root (city Turka in Lviv region; Tur river, the tributary of Tisa river; Tura river, the tributary of Uzh river; Turets lake near Kyiv etc.) According to onomastic data, these lexical units were formed from animal name or from theonym Tur.

This nomen was used in the Ukrainian language long ago. But the oldest manuscripts testify of the development of the meaning «fortification» in its structure. In the author's opinion, the primary suffix derivative «Turok» was used by the local residents to denote the eastern side of the fortress, which existed in Uman in the 17th century. Over time this name spread over surrounding area. In time the semantics of the initial form was obscured predominantly because of the homonymic coincidence of this noun with the ethnonym's singular form «turok». However, it seems less probable for the 17th century, because the ethnonym «turchyn» was a widespread name at that time.

Originality. *The microtoponymical material of Uman region of the 17th century was researched for the first time through the analysis of its lexico-semantic peculiarities.*

Conclusion. *The study of the origin of microtoponym «Turok» leaves some doubts as to its ethnonymic motivational base. The suggested derivative model of the name allows to reconstruct its pronymic semantics, thus testifying of its autochthony.*

Key words: *microtoponym; ethnonym; semantic structure; suffixal derivative; word-building pattern.*

Надійшла до редакції 11.09.2015

Прийнято до друку 14.10.2015

УДК 81'276+81'373.611

ГАРЛИЦЬКА Тетяна Сергіївна,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри
англійської мови з методикою викладання
Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ
“Криворізький національний університет”
e-mail: vinkr75@mail.ru

ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ МІСЬКОГО МОВЛЕННЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ЖАРГОННИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

Стаття присвячена дослідженню лінгвокультурних та соціолінгвістичних особливостей міського мовлення на матеріалі жаргонних фразеологізмів. У роботі аналізуються та порівнюються жаргонні фразеологічні системи української, російської та англійської мов шляхом визначення основних семантичних та соціальних груп фразеологічних жаргонізмів, їх національно-культурної своєрідності та функціонального призначення. На основі спільних лінгвосоціокультурних рис, притаманних жаргонним фразеологічним одиницям трьох досліджуваних мов, визначаються загальні тенденції розвитку міського мовлення.

Ключові слова: *мова міста, жаргон, фразеологізми, лінгвосоціокультурні особливості, тенденції розвитку.*

Постановка проблеми. Дослідження міського мовлення є одним із найгостріших питань сучасної соціолінгвістики, оскільки за своєю соціальною основою та лінгвістичними ознаками мова міста не співпадає ні з літературною мовою, ні з діалектами. Крім того, вивчення мовної ситуації в місті ускладнене постійною плінністю населення, зіткненням людей різних соціальних груп і культур та колишнім підходом до мови міста, яка усвідомлювалася як знижена літературна мова. Особливо **актуальним** видається дослідження одиниць периферійного рівня, зокрема жаргонних фразеологізмів, адже, як зауважує Н. Третяк, “попри консерватизм і традиційність свого ядра, фразеологічний склад у периферійних частинах – найбільш (поряд із лексикою) рухома частина мовного інвентаря” [1, с. 40].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на значну кількість лінгвістичних студій, присвячених дослідженню різних побутових форм мови міського ареалу (С. Нередкова, Т. Єрофєєва, Є. Степанов, Т. Доценко, А. Юнаковська, Ю. Петровська, А. Валєєва, Л. Педерсон, О. Швейцер, тощо), зокрема жаргонів на лексичному рівні (О. Горбач, Л. Ставицька, Н. Шовгун, В. Лабов, О. Сиротиніна, Б. Осипов), практично поза увагою мовознавців залишається жаргонна фразеологія, яка є невід’ємною складовою мови міського конгломерату.

Враховуючи також праці, присвячені національно-культурній своєрідності фразеологізмів (А. Райхштейн, Дж. Лакофф, Б. Ажнюк, А. Вежбицька, В. Телія тощо) та їх соціальній диференціації (О. Толстова, О. Селіванова, С. Трескова, Л. Антошкіна та ін.), важливим видається вивчення жаргонних фразеологізмів у соціокультурному аспекті. Як зазначають В. Ужченко та Д. Ужченко, фразеологізми, самі будучи компонентом культури, одночасно виступають як дзеркало народної культури, народної психології і філософії, зберігаючи інформацію про життя ментального світу, звичайно в закодованій формі містять відомості про матеріальне життя й духовні орієнтири етносу [2, с. 232].

Однак, оскільки загальний культурний та соціальний компоненти можуть простежуватися на матеріалі різних мов, ми пропонуємо вивчати жаргонну фразеологію української, російської та англійської мов у лінгвосоціокультурному аспекті, що допоможе виявити загальні тенденції розвитку міського мовлення. Тому **мета** нашої статті полягає у дослідженні лінгвокультурних та соціолінгвістичних особливостей міського мовлення на матеріалі жаргонних фразеологізмів трьох мов. Поставлена мета передбачає розв’язання наступних **завдань**: класифікувати жаргонні фразеологізми за семантичними ознаками та соціальними групами; виявити національно-культурну своєрідність жаргонної фразеології кожної з досліджуваних мов; визначити функції та встановити загальні тенденції розвитку міського жаргону.

Виклад основного матеріалу. За словами О. Толстої, сленговим фразеологічним одиницям притаманні наступні ознаки: вони є семантично пов’язаними сполученнями слів, що відтворюються у вигляді усталеної, неподільної, цілісної конструкції; вони творяться в середовищі живої розмовної мови; належать до шару нелітературної фразеології; носять яскраво виражений емоційно-експресивний оцінний характер та характеризують мовлення широких прошарків молоді, часто, як вияв солідарності за віком та групової ідентифікації [3, с. 310], отже, жаргонні фразеологічні одиниці поєднують у собі риси фразеологізмів та сленгу. Тому, як і сленг, жаргонні фразеологізми можна поділити на загальні та спеціальні. До загальних ми зараховуємо той шар сучасних сленгових фразеологізмів, який не є належністю окремих соціальних груп, і який однаково використовують (чи розуміють) усі жителі міста.

Група загальних жаргонних фразеологізмів є досить чисельною в трьох досліджуваних мовах, наприклад: *на банці* – у стані алкогольного сп’яніння, *білка в гості завітала (білочка б’є, білочку спіймати)* – напитися до білої гарячки, *боти двинути* – померти, *мертва вода (свиняча вода)* – горілка, *глист у корсеті* – дуже худий чоловік, *дерти лаха* – сміятися, *твій номер шостий* – не втручайся у справи

інших (4) – в укр. мові; *консервная банка* – про будь-який механізм чи прибор, що погано працює, *закриють варежку* – замовкнути, перестати сваритися, *держі карман шире* – відмова платити, *жара и немцы* – вираження будь-якої сильної емоції; *кишка кишке бьет по башке* – про відчуття голоду, *ни петь, ни рисовать (свистеть)* – не розуміти чогось, *уйти в загс* – сховатися (5) – в рос. мові; *apples and oranges* – дві непок'єднані речі, *can of worms* – складна ситуація, проблема, *excuse me for breathing (living)* – сильний саркастичний докір, *to have legs* – мати здібність підтримувати свою популярність, *to walk on sunshine* – бути дуже задоволеним, щасливим (6) – в англ. мові. Слід зазначити, що, на відміну від лексичних жаргонізмів, які часто є лаконічними, жаргонні фразеологізми мають досить розгорнуту структуру, однак за частотою вживання вони не поступаються жаргонним лексичним одиницям, адже їх використання в мовленні пояснюється прагненням мовців надати висловлюванню емоційно-експресивного забарвлення та створити гумористичний ефект.

Спеціальні жаргонні фразеологізми поділяються на корпоративні та професійні. Корпоративні – це соціально зумовлений різновид фразеологічних жаргонізмів, заснований на виокремленні людей за соціальними ознаками, віком, тобто за видами, не пов'язаними з професійною діяльністю (наприклад, молодіжний, кримінальний, шкільний сленги). За чисельністю корпоративний жаргон становить більше половини від усієї кількості фразеологічних жаргонізмів кожної з досліджуваних мов, адже молодь є найактивнішим користувачем та пропагандистом сленгу, а злодійське аргю вважається одним із перших різновидів існування соціальних діалектів. Функціональне призначення молодіжних фразеологічних жаргонізмів є досить строкатим, оскільки молодь не лише прагне експресивно виразити свої думки, надати висловлюванню іронічного, негативного, часто згрубілого характеру, але й намагається “виділитися” серед своїх, похизуватися умінням слідувати новим мовним тенденціям. Наприклад: *подзвони в батарею* – вислів, який означає, що мовець не має телефону, *бобик здох* – про стан втоми, виснаження, *термоядерна війна* – негарна дівчина, *з гусима* – про психічно ненормальну людину, *дуля з рота* – висунутий язик (4) – в укр. мові.; *застеклить глаза* – прикинутися, зробити відсутній вираз обличчя, *не в кассу* – невлад, не так, як хотілося, *не кнокають в упор* – не визнавати явне, *косяки пороть* – зробити помилку, *мочить корки* – шуткувати (5) – у рос. мові; *be belly up* – знепритомніти, відключитися, *blind to the world* – п'яний, *collar a nod* – дрімати, *get something cracking* – змушувати когось рухатися, *in a big way* – з великим розмахом (6) – в англ. мові.

Кримінальна арготична фразеологія призначена для конспіративних потреб відокремлення групи від суспільного загалу, а також для збереження таємниць роду занять, власної безпеки тощо, тому значення цих фразеологізмів є переважно невмотивованим та незрозумілим іншим соціальним групам. Наприклад: *канати по бану* – іти по вокзалу, *ноги шунпати* – готуватися до втечі, *пасажир зіпсований* – жертва, яка стикалася з шулером, *фраєр зуб за два шніфти* – в'язень, який інформує адміністрацію про справи інших в'язнів (4) – в укр. мові; *играть на пианино* – знімати відпечатки пальців, *дать полный наколяк* – подати точні відомості, *ботву намьлитъ* – побити, *с хвоста скинуть* – позбутися переслідувань (5) – у рос. мові; *to throw a book at someone* – суворо карати, *bark up the wrong tree* – напасти на помилковий слід, *dead shot* – контрольний постріл, *peter out* – замовкнути (6) – в англ. мові.

До професійного жаргону, за словами Б. Ларіна, належать стійкі словосполучення, які відбивають то давні прийоми роботи, то спеціальні форми спілкування учасників колективної праці, то погляди ремісників або промисловиків на свою працю [7, с. 36]. Найбільшою кількістю та професійним розмаїттям відзначаються жаргонні фразеологізми української мови, що свідчить про постійну зайнятість та надзвичайну працелюбність українців. Серед них наявні фразеологізми таких сфер, як гірничча (*баба яга* – підвісна дорога, *день фанतिकів (день шахтаря)* – день, коли шахтарі отримують зарплату),

армійська (*червона шапочка* – солдат, звільнений у запас з військ МВС), спортивна (*гріти лавку* – перебувати на лавці штрафників), музична (*гітарні мізки* – різні пристосування від електрогітари), комп'ютерна (*важкий драйв* – жорсткий диск), автомобільна (*фільтрувати трасу* – стежити за дорогою під час керування автомобілем), морська (*травити* – відпускати канат), картярська (*масть пішла* – везіння під час гри в карти), сфера науки (*братська могила* – наукова праця багатьох авторів, *наукова дунька* – книгарня та видавництво «Наукова думка» в м. Києві), архітектури (*сон скаженого кондитера* – Хрещатик (вказівка на архітектурне оформлення будинків на Хрещатику, що нагадує кремову оздобу торта)) тощо (4).

Залучення маргінальних фразеологізмів у мовлення більшості професійних груп України не лише свідчить про важливість жаргону як периферійного рівня між літературною мовою та діалектами, але й дозволяє відстежити його функціонально-стилістичний параметр, «який насамперед пов'язаний із потужною сміховою першоосновою, що є складником культури як такої та національної сміхової культури зокрема» [4, с. 9].

Професійні фразеологічні жаргонізми російської та англійської мов позбавлені такої багатой тематичної строкатості, як фразеологізми української мови, однак вони теж є надзвичайно яскравими та використовуються задля впливу на співрозмовника. Серед них у російській мові найчисленнішими є жаргонні фразеологізми комп'ютерної сфери (*глюки видавать* – про появу на екрані комп'ютера неправильної інформації, *давить клопов* – працювати на комп'ютерній клавіатурі, *киллануть процесс* – зняти програму в комп'ютері), армійської (*пойти на дембель* – демобілізуватися з армії, *лоб забрить* – покликати на військову службу, *жена батальона* – жінка легкої поведінки), спортивної (*закачать банку* – забити гол, *играть в воздухе* – (у футболі) грати головою) та картярської сфер (*зацокать стос* – помітити карти, *манька-трафаретчица* – дама в гральних картах) (5), в англійській мові переважають фразеологізми музичної (*tickle the ivories* – про погану гру на піаніно, *jazz something up* – намагатися вдосконалити щось, зробити більш стильним), спортивної (*across the board* – рівний для усіх, *blow the competition away* – легко перемогти, *make the cut* – стати членом команди або групи) та військової сфер (*over the top* – немає потреби (вживається, коли солдат покидає канаву), *ride shotgun* – захищати щось, що намагаються вивезти) (6).

Щоб визначити лінгвокультурні особливості та основні тенденції розвитку фразеології міського жаргону, слід розглянути шляхи її утворення. Так, за словами Р. Менона, сленгові фразеологія в основному з'являється в результаті наступних процесів: 1) переосмислення; 2) спотворення; 3) видозміни; 4) запозичення; 5) утворення нових, оригінальних виразів [8, с. 57]. Проведене дослідження дозволяє виділити спільні риси фразеологічних жаргонізмів різних мов, адже найменш популярними шляхами їх утворення в українській, російській та англійській мовах є спотворення – фонетичне спотворення будь-якого компонента загальноновживаних словосполучень (*дрючба народів* – монумент возз'єднання України з Росією в м. Київ (4) – в укр. мові; *ёперный театр* – роздратування, *идея фикус* – нав'язлива ідея (5) – у рос. мові; *wisup (what's up)* – у чому справа (6) – в англ. мові), видозміна – коли один із компонентів загальноновживаних фразеологізмів замінюється іншим словом рідної або іноземної мови (*термоядерна війна* < ядерна війна – негарна дівчина (4); *шелуху нести* < нести чушь – говорити нісенітниці (5); *blowed away* < blow away – під кайфом (6)) та запозичення – коли все словосполучення є іншомовним запозиченням (*хай тайм* – саме час, *гоу хоум* – іти додому (4; 5) – в укр. та рос. мовах; *que pasa* – що трапилося? (6) – в англ. мові).

Однак основний загальний сленгової фразеології усіх трьох мов становлять одиниці, що набули семантичного переосмислення, та нові, оригінальні вирази, невідомі

загальноживаній мові, що є результатом творчого мислення любителів сленгу. Цей факт дозволяє визначити основні тенденції розвитку міського жаргону – динаміка сленгової словотворчості, пошук нових засобів виразності та емоційності, що є передумовою виникнення нового «мовного смаку» та вербальної свободи, розширення меж функціонування жаргонізмів, що не лише існують в межах розмовно-побутового мовлення, але й проникають в літературну мову, збагачуючи її новими образами та засобами. Ми згодні з думкою Л. Ставицької, що жаргонна лексика та фразеологія, потрапивши до різних професійних сфер, зокрема письменницької та журналістської, умить була залучена в систему естетичного словоперетворення, тому й відзначається таким широким спектром метафор, порівнянь та інших образних структур [4, с. 9].

Крім того, жаргонний лексикон – це не просто «холодини» словникових значень, а своєрідна картина світу, потужна семіосфера певного часового зрізу культури, що відкриває у слові смислову перспективу як концентрат соціокультурного, духовного, психологічного клімату епохи; у лінгвокультурному просторі жаргонної лексики екзистує окрема людина, покоління, етнос [4, с. 9]. Саму семантику слова «фразеологізм» М. Комлев називає його національно-культурним компонентом [9, с. 15], тому абсолютно очевидним є вияв національної самобутності у сленговій фразеології.

Так, велика кількість сленгових фразеологізмів, що набули семантичного переосмислення, є евфемізмами. Однак, варто зазначити, що, на відміну від фразеологічних евфемізмів російської (завуальовують переважно лайливі вирази) та англійської мов (завуальовують вирази, пов'язані зі статевим актом), (*мать моя в саже, мать честная, японский бог, перекуси марганца, ядрёна вошь* – евфемістична лайка (5); *to come out (to be outed)* – бути гомосексуалістом, *the adult* – порнографічні матеріали (6)), в українській мові кількість евфемізмів значно більша, адже завуальовуються непристойні, лайливі слова, вирази, пов'язані зі шкідливими звичками та інші заборонені висловлювання (*бандероль відправити (поміняти риbam воду, збирати гриби)* – сходити в туалет, *червона гвоздика* – менструація, *божевільна вода* – самогон, *мертва вода (водичка, де не плаває рибка, пороссяча водичка, пташина водичка)* – горілка, *сині справи* – пияцтво, *йоперний театр* – вираження незадоволення, *вуха попухли* – про сильне бажання палити, коли немає цигарок (4)). Такі приклади є свідченням естетичної домінанти української психокультури, прагненням позбутися непристойності та вульгарності.

Деякі фразеологічні жаргонізми є культурно-детермінованими, у них “мотивація відображає побутово-емпіричний, історичний і духовний досвід мовного колективу, пов'язаний з культурними традиціями, й часто у самому лексичному складі одиниці мають вказівку на національну своєрідність” [3, с. 312]. Так, у складі українських сленгових фразеологізмів наявні компоненти на позначення народних звичаїв (*іди колядуй* – увічлива відмова зробити щось, *ставити браму* – наливати чарку кожному, хто приїжджає на весілля і проходить через ворота), символів та реалій (*упасти з дуба на кактус* – стати дурнуватим, *ясельний дуб* – ясна річ, *братська могила* – консерва “кілька в томаті”), прізвищ українських письменників та політиків (*Іван Якович Франко* – купюра вартістю 20 гривень, *Леонід Данилович* – цигарки «LD», *Леонід Макарович* – цигарки «LM» (4)), які підсилюють експресивність та іронічність висловлювання. Зневажливе ставлення сучасних мовців до чогось звичного, штампованого виражається у вживанні досить частотних у минулому імен Василь, Микола, Петро, що надають жаргонним фразеологізмам негативного забарвлення (*Вася з парашутом* – роззява, *Вася сватівський (Вася пітерський, Вася приморожений)* – дивакувата людина; *дурень, голий Вася* – крах, кінець, *важний Коля* – людина, яка має дорогий імпортований автомобіль, *Петро Петрович* – портвейн (4)).

У складі російських сленгових фразеологізмів відсутні компоненти на позначення національних обрядів, символів, реалій, наявні лише частотні в минулому

чоловічі та жіночі імена, а також прізвища деяких політиків (Ванька дома – Митьки нет – про безглузду людину, Мартын с мылом – про людину, охоплену якоюсь ідеєю, мели Емеля – твоя неделя – про дозвіл говорити, Дунькина радость – дешева карамель, Машкино счастье – купюра вартістю 1 рубль, куй железо – пока Горбачёв – працой швидше, щоб встигнути (5)). Англійські сленгові фразеологізми вирізняються наявністю компонентів на позначення частотних національних імен (**Bob is your Uncle** – вираження розрадування, **Sweet Fanny Adams** – ні на що не здатний, **Jimmy** – пустувати, бешкетувати) та назв звірів, зокрема собаки (**Dog's Bollocks** – наляканий, **Dog's Dinner** – гарно одягнений, **See a Man about a Dog** – берися до справи, **Daft Cow** – дурень, **It's Monkeys outside** – дуже холодно, **Donkey's years** – дуже довго (6)), що підтверджує стереотипну думку про британців як про націю, що має надзвичайну любов та повагу до тварин.

Висновки. Отже, на основі аналізу та порівняння жаргонної фразеології трьох досліджуваних мов можна визначити їх спільні та відмінні риси. Так, загальний жаргон є досить поширений у всіх трьох мовах, серед корпоративного жаргону найпопулярнішим є молодіжний сленг. Професійний жаргон найбільш широко представлений у фразеологічній системі української мови, що свідчить про постійну зайнятість та працелюбність українців. Спільність жаргонної фразеології трьох мов виражається також у шляхах їх утворення, адже найпродуктивнішими є семантичне переосмислення та утворення нових, оригінальних виразів. Слід також зазначити, що у складі сленгових фразеологізмів трьох мов наявні компоненти на позначення частотних національних імен, що підсилюють іронічність висловлювання. Однак, українські жаргонні фразеологізми характеризуються наявністю в їх структурі компонентів на позначення народних звичаїв, символів та реалій, прізвищ видатних особистостей, що доводить своєрідність та важливість культури для українського народу. Англійські фразеологізми відзначаються досить частотним залученням до їх складу назв тварин, що є підтвердженням стереотипної думки про британців як про любителів тварин. Крім того, порівняльний аналіз дозволяє визначити основні тенденції розвитку міського жаргону: динаміка сленгової словотворчості, пошук нових засобів виразності та емоційності, розширення меж функціонування жаргонізмів.

Подальшими розвідками нашої роботи є дослідження функціонування жаргонної лексики в художній текстах та ЗМІ.

Список використаної літератури

1. Третьяк Н. Экспресивный потенциал жаргонной фразеологии / Н. В. Третьяк // Научные записки Нижинского государственного университета им. М. Гоголя. Серия "Филологические науки". – Нжин : НДУ им. М. Гоголя, 2013. – Кн. 4. – С. 40-43.
2. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеология современной украинской речи: Учеб. пособие для студентов филологических факультетов высших учебных заведений. – Луганск: Альма-матер, 2005. – 400 с.
3. Толстова О. Мотивационные модели фразеологии испанского молодежного сленга / О. Л. Толстова // Проблемы семантики, прагматики и когнитивной лингвистики. – 2012. – Вып. 22. – С. 308-315.
4. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови : Містить понад 3200 слів і 650 стійких словосполучень. – К. : Критика, 2003. – 336 с.
5. Словарь современного русского города: Ок. 11 000 слов, ок. 1000 идиоматических выражений / Под ред. д-ра филол. наук, проф. Б. И. Осипова. – М.: ООО «Издательство «Русские словари»: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство АСТ»: ООО «Транзиткнига», 2003. – 565 с.
6. Краткий словарь английских социальных диалектов / М. М. Маковский // Английские социальные диалекты (онтология, структура, этимология) : Учеб. Пособие. – М. : Высш. школа, 1982. – С. 75-131.
7. Ларін Б. Про народну фразеологію / Б. О. Ларін // Українська мова в школі. – 1959. – № 5. – С. 29-36.
8. Менон Р. Сленговая фразеология и её функционирование в речи / Р. Н. Менон // Мир русского слова. – 2013. – № 4. – С. 51-60.
9. Комлев Н. Г. О культурном компоненте лексического значения / Н. Г. Комлев // Вестник Московского государственного университета. Серия "Филология". – 1966. – № 5. – С. 15-27.

References

1. Tretiak, N. (2013). *The expressive potential of jargon phraseology*. Nizhyn: NDU (in Ukr.)

2. Uzhchenko, V. D., & Uzhchenko, D. V. (2005). *Phraseology of modern Ukrainian Language: handbook for students of philological faculties of High school*. Luhans'k: Alma-mater (in Ukr.)
3. Tolstova, O. (2012). The motivational models of the Spanish youth slang phraseology. *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi lingvistyky (The Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics)*, 22, 32-38 (in Ukr.)
4. Stavyska, L. (2003). *The short Dictionary of the Ukrainian slang lexicon: more than 3200 words and 650 word combinations*. Kyiv: Krytyka (in Ukr.)
5. Osipov, B. I. (2003). *The Dictionary of the modern Russian city: about 11000 word and 1000 idioms*. Moscow: Russkie slovari (in Russ.)
6. Makovskiy, M. M. (1982). Short Dictionary of the English social dialects. *Angliyskie sotsyalnye dialekty (ontologiya, struktura, etimologiya) (English social dialects (ontology, structure and etymology))*, 75-131 (in Russ.)
7. Larin, B. (1959). About national phraseology. *Ukrainska mova v shkoli (Ukrainian language at school)*, 5, 29-36 (in Ukr.)
9. Menon, R. N. (2013). Slang phraseology and its speech functioning. *Mir Russkogo slova (The World of Russian word)*, 4, 51-60 (in Russ.)
10. Komlev, N. G. (1966). About the cultural component of the lexical meaning. *Vestnik Moskovskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya: Filologiya (The Moscow State University Herald. Series: Philology)*, 5, 15-27 (in Russ.)

HARLYTSKA Natalija Sergii'vna,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor

Kryvyi Rih State Pedagogical University SIHE «Kryvyi Rih National University»

e-mail: vinkr75@mail.ru

LIUINGUOSOCIOCULTURAL PECULIARITIES OF THE CITY SPEECH THROUGH THE PRISM OF SLANG IDIOMS

Abstract. Introduction. *City speech research is one of the most actual questions of modern linguistics, because by its social substratum and linguistic peculiarities city language coincides neither with literary language nor with dialects. The most important is the research of peripheral units, especially slang idioms. Besides, they must be learned in the sociocultural aspect as idioms themselves are considered to be the component of national culture. To indicate the general tendencies of city speech developing the author suggests studying slang phraseology of the Ukrainian, Russian and English languages.*

Thus, the purpose of the article is to research linguocultural and sociolinguistic peculiarities of the city speech on the material of slang idioms of three languages.

Methods. *Linguistic methods: comparative; structural, which is realized in the methodology of componential analysis; descriptive and quantitative methods. Among the marginal methods the method of sociolinguistic analysis was used here.*

Results. *On the base of slang phraseology comparison of three languages it is possible to define their common and different features. So common slang is wide-spread in three languages, among corporate jargon youth slang is the most popular. Professional slang is widely presented in the Ukrainian phraseological system, which is the proof of permanent business and diligence of Ukrainians. The slang idioms community of three languages is also shown in the ways of their forming, because the most productive of them are: semantic reinterpretation and forming of new, original expressions. Moreover, in the slang idioms structure of three languages there are components that denote frequent national names, which make utterances more ironic. But Ukrainian slang idioms are characterized by availability of the components that denote national customs, symbols and realia, which show the singularity and importance of culture for Ukrainians. English slang idioms are distinguished by involvement the animals' names to their structure, that is a proof of stereotyped opinion to British people as the animal lovers.*

Originality. *The article is the first attempt to describe linguosociocultural peculiarities of slang idioms on the material of the Ukrainian, Russian and English languages.*

Conclusion. *The comparing analysis allows defining the main tendencies of city speech developing: dynamics of slang wordcreating, searching for the new ways of expressiveness and emotionality, extension of functional lines of slang.*

Key words: *city speech; jargon; idioms; liunguosociocultural peculiarities; development trends.*

Надійшла до редакції 19.11.2015

Прийнято до друку 14.12.2015